

פא:

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

מסורת הש"ס

עין משפט
גרי מצוה

הוא א כ מיי פיד מהל' שמירת הלכה נ סתם פשוט
 פט:
 ג ד תמי פ"ב סג
 הלכה ח סתם סג
 טושי"ט ח"מ פ"י רלא סתף
 ח"מ
 ה מ"י פ"ג מהלכות
 טק מיון הלכה י"ד
 ועין בהשגות ובמ"מ וי"ו
 סג הלכה ה סתם פשוט סג
 טושי"ט ח"מ פ"י רלא סתף
 ה ועין בהג"ה ופ"י רלא
 פ"ה א ופ"י רלא סתף ג:
 פ"ה ר טושי"ט סג פ"י רלא
 סתף ב בהג"ה:
 פ"ה ז מ"י פ"י מהלכות
 שמירת הלכה א וע"י
 בהשגות ובמ"מ מהנה
 סתם פשוט טושי"ט ח"מ
 פ"י עג סתף ב:

לעני רש"י

קרי"ן קרי"ן ט"ל.

מוסף רש"י

מה לי לשקר במקום
 ערובי. דלן סה"ד דכל
 שעתא חילת מיל' בחובות
 ב: ובבב"ב ד: י"ב
 ויטול מעותיו. י"ב
 שא"כ יטול את חובו
 (שבתות מנ:)

דבר"י הבל' אבר המשכון אברו מעותיו. פירוש לכן מודה רבי אליעזר משום דהוי שלא בשעת הלואה וקני משכון ושטר ננקט לאו דוקא אלא לומר דליירי שלא בשעת הלואה ושטר משתמח' לא נקח משכון בשעת הלואה [עד אחרי כן אכל רישא דפליגי היינו בשעת הלואה ולמאי דמוקי לה דפליגי בדרכי יתקח היה סבור דרבי יתקח איירי אף בשעת הלואה ורבי אליעזר פליג עליה כהא אכל כפיפא דליירי שלא בשעת הלואה מודה דקני דעיקר קרא דולך מהיה נדקה איירי שלא בשעת הלואה ועל פ"ה דפ"י שניה שנועת הדיינים (שבתות ד' מד. ופ"ה מ"ה) דמשום שטר מודה ר' אליעזר כפיפא דכיון דיש שטר לשם משכון קבל ולא לזכרון דברים נעלמה כמו נרישא תימנה ודאי כרישא לא נקט משכון אלא לזכרון דברים נעלמה משום דליכא שטרא א"כ אמאי לא יהיה משמט אפילו שיה המשכון כנגד מעותיו כדמשמע בהב"ב (ע"ל מנ). דהיכא דלא נקט אלא לזכרון דברים שיה נעלמה משמט והתם משמט דלם צוה משכון כנגד מעותיו לכ"ע אינו משמט ודאי אמאי קאמר (ה) מתניין ממחורףא דלא כרבי אליעזר לוקמה בשטר דמורה ר' אליעזר אלא ש"מ דלף ר' אליעזר אינו מודה אלא שלא בשעת הלואה ומיהו יש לתרץ דהלוהו על המשכון משמט כלא שטר ועוד דאי מתני' מיירי בשטר לא היה פליג ר' יהודה דלמר הלוהו מעות שומר חנם דלא יחלוק רבי אליעזר ורבי עקיבא ובה"ג דרב יהודאי גאון נמי משמע דפיפא דהלוהו בשטר איירי שלא בשעת הלואה דמוקי הא דלמר רבי יתקח דכ"ה קונה משכון היינו דוקא שלא בשעת הלואה אכל בשעת הלואה לא קני היינו דוקא בשטר דכיון דליכא שטרא לא סמין אמשכון אלא אשטרא אכל כלא שטר אפילו בשעת הלואה קני והו שומר שטר ושלא בשעת הלואה הו שומר שטר אש"ג דליכא שטרא דודאי אמשכון סמין וא"כ סיפא דהלוהו בשטר איירי שלא בשעת הלואה דבשעת הלואה לא אינד מעותיו דאשטר סמין ומה שר"ל דהיכא דליכא שטר קני אפילו בשעת הלואה לא מטעם דר' יתקח א דקרא לא איירי אלא שלא בשעת הלואה אלא קני מדמשאל וסברי דהלכה כשמואל ואין הלכה כרב יוסף:

עד דאפא אגני. כלא פשיעה ומייבנהו משום גניבה דשומר שטר. סדינא. של פשתן ואין מים מכדיין אותו כל כו. סריבל. גלופקרא שקרוין קו"ץ והוא של זמר והרבה מים נבלעין בו ומכדיין אותו לפיקך פטת הסריבל שבעת השאלה היה המשאל כמלאכתו של שולל ושלא סריבל שלו על חמורו ומעביר לו על אמת המים: במקום עדים. דלן סתדי שאין אותו הדך כלא מים: הנה לפניך אינו לא שומר חנם כו. כיון דלמר ליה לפניך מיכ ונטר לך קא"ל: לימא. הוהי סתמא מנא היא: אם הכנים כרשות. מהנה היא כפרק שור שנגח את הפרה (וכ"ד ד' מו). נקדקד שהכנים קדירותיו ושגרו שורו של בעל הבית או הכנים שורו ונגמו שורו של בעל הבית או שהכנים פירותיו ואכלתן בהמתו: בעל חצר חייב. כזוק דכי אמר ליה עול ועול ונטר לך קאמר ליה וה"ה הנה סתמא כשוק: רבי אומר כעולן אינו חייב. דעול ומיכ ונטר לך קאמר ליה וה"ה להנה סתמא כשוק: דכס נטורי היא. שאין אדם מוכנים דבר לחובה אלא להסתמר כה דלן טורח בשמירתה: עול דאינער לך קאמר ליה. שאין שמירה קשה עליו: דאי לאוסינו רשופא כעי למישקל מיניה. נתמיה: יטע. שלא בשעת דשומר חנם הוא עליו דלן אדם נטע משכניו לגוביינא אלא להיות נטות כמעותיו שלא יוכל לכפור ולעולם שומר חנם הוא עליו שאם אבד יגבה ממקום אחר: אכל הלוהו אלף וזו בשטר והניח לו משכון עליהם דכרי הכל אכדו מעותיו. דהא משכון ודאי לגוביינא שקל לגבות הימנה דסתם שטר יש בו שעבוד קרקעות ויש לו מהיכן לגבות ונכוח הוא וגם לכפור אינו יכול דהא קאי שטרא הלך לאו לזכרון דברים נקטיה: לאן שמשכנו כשעת הלוואה. קאמר ר' אליעזר שומר חנם ומתני' כשמשכנו שלא בשעת הלוואה אלא לאחר זמן כשמכנו מעותיו ככ"ד ולא שילם ומשכנו על פי בית דין דההוא ודאי לגוביינא שקליה: על התם אלא ויבחרו דלעיולי רשותא קא בעי למשקל מיניה וכי יהיב ליה רשותא לעיולי תיב ונטר לך קאמר ליה אבל הכא הנה ואנא מנטרנא קאמר ליה דאי סלקא דעתך הנה ותיב ונטר קאמר ליה אי לאותבה רשותא בעי למשקל מיניה: הלוהו על המשכון שומר שטר: לימא מתניתין דלא כר' אליעזר דתניא המלוה את חבריו על המשכון ואבר המשכון ישבע ויטול מעותיו דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר יכול לומר לו כלום הלוייתי אלא על המשכון אבר המשכון אברו מעותיך אבל הלוהו אלף וזו בשטר והניח לו משכון עליהם ד"ה אבר המשכון אברו מעותיו אפילו תימא רבי אליעזר ולא קשיא כאן שמשכנו בשעת הלוואתו כאן שמשכנו שלא בשעת הלוואתו והא אידי ואידי הלוהו

על המשכון אינו משמט משום דקני ליה מדר' יתקח והא לא קאמר רבי יתקח אלא שלא בשעת הלואה ועל המשכון משמט דאפילו בשעת הלואה אינו משמט ויש לומר דכיון שלא בשעת הלואה קני ליה לגמרי מדרכי יתקח בשעת הלואה נמי דליכא קנין אלא שעבוד אליס שעבודיה ליחשב ולא על אחיך בידך וכן כפרק כל שעה (פסחים ד' לא: ושם ד"ה דר"י) גבי ישראל שהלוה לנכרי על חמצו עובר עליו משום דרבי יתקח כדלמרינן התם נמי כיון דשלא בשעת הלואה קני אהני שעבודיה בשעת הלואה ליחשב ככל ישראל וכן נכרי שהלוה לישראל על חמצו אי לאו דנכרי מיישראל לא קני לא היה נאסר אף משכנו בשעת הלואה דלא קני כיון דשלא בשעת הלואה היה קני בשעת הלואה נמי היה אליס שעבודיה דנכרי שלא יטורן לנכרו ואף על גב דהו דישראל וקרינא ביה שלך מ"מ מדאפקיה קרא מלא ימלא לא מחייב אלא כשמצו לו לנמרי וכיון דאליס שעבודיה דנכרי לא חשיב מצו והכי נמי אמרינן כפרק קמח דפסחים ד' ו. ושם ד"ה יתד) יחד לו בית אין זקוק לנכר אש"ג דחשיב לנמרי ככל ישראל כיון דקבל אחריות מ"מ כיון דיחד לו בית אינו מצו אלנו: יומא

מסורת הש"ס
 (א) כמכות מ: כבודות לו.
 (ב) ז"ל רבה וכן הוא כר"ף
 וע"י נספח מ"מ, (ג) וקדושין
 סד: וע"י, (ד) וככות סה.
 טו"ג, (ה) ב"ק מו: טע:
 כ"ה מ, (ו) שבתות מנ:
 ז"ל הנה.

הגהות הב"ח
 (א) תוס' ד"ה דברי וי"ו
 אמאי קאמר מחזורתא
 סתמי' דלא:
 הגהות מורה"ב
 רנשבורג

[א] תוס' ד"ה דברי הכל וכו' עד לנספח דקרא לא
 איירי אלא שלא בשעת
 הלואה אלא קני משמאל
 וסברי דהלכה כשמואל ואין
 הלכה כרב יוסף. מן
 מינה משמאל עד גמירא
 נחלק ג"כ מדרב יוסף
 וסברי דהלכה כרב יוסף
 ואין הלכה כשמואל כ"ל
 ולהדיא פסק בה"ג בב"ק
 סה ע"ה כרב יוסף וכ"כ
 חו"ס' לפ"ל טו ע"ה ובב"ק
 ג"ו פ"י כ"ס כ"ג דהלכה
 כרב יוסף וגם סתם חו"ס'
 כשנוטות מנ פ"ב כ"ס
 כ"ג דאין הלכה כשמואל
 וכן הוא בהג"ה בה"ל
 שנוטה דף ק"י ע"ה דלימא
 למשאלא גס הא דר' יתקח
 דמתי' חו"ס' האל כ"ס
 כ"ג דהוה שם ככ"ג
 ק"י ע"ה: